

Total No. of Printed Pages—8

1 SEM FYUGP GECPCSC1

2025

(November)

POLITICAL SCIENCE
(Generic Elective Course)

Paper : GECPCSC1

(**Human Rights**)

Full Marks : 60 (80 for 2023 Batch)

Time : 2 hours (3 hours for 2023 Batch)

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবোৰৰ শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা : 1×6=6

Choose the correct answer of the following :

- (a) 'তৃতীয় প্ৰজন্মৰ মানৱ অধিকাৰ' পদটো কি সূচায় ?

The term 'Third Generation Human Rights' generally refers to

- (i) নাগৰিক আৰু ৰাজনৈতিক অধিকাৰ
civil and political rights

(2)

(ii) অর্থনৈতিক আৰু সামাজিক অধিকাৰ
economic and social rights

(iii) সামূহিক অধিকাৰ যেনে উন্নয়ন আৰু পৰিবেশৰ
অধিকাৰ
collective rights like the right to
development and environment

(iv) ব্যক্তিগত স্বাধীনতাৰ অধিকাৰ
the right to individual liberty

(b) মানৱ অধিকাৰ পৰিষদ ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ কোন অংগৰ অধীনত ?
The Human Rights Council is a
subsidiary body of which UN organ?

(i) নিৰাপত্তা পৰিষদ
Security Council

(ii) সাধাৰণ সভা
General Assembly

(iii) অর্থনৈতিক আৰু সামাজিক পৰিষদ
Economic and Social Council

(iv) সচিবালয়
Secretariat

26P/150

(Continued)

(3)

(c) ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ মানৱ অধিকাৰ উচ্চায়ুক্তৰ মুখ্য কাৰ্যালয় ক'ত
অৱস্থিত ?

The United Nations High Commissioner
for Human Rights (UNHCHR) is
headquartered in

(i) নিউয়ৰ্ক
New York

(ii) জেনেভা
Geneva

(iii) পেৰিচ
Paris

(iv) ভিয়েনা
Vienna

(d) The Convention on the Elimination of
All Forms of Discrimination Against
Women (CEDAW) কেতিয়া গ্ৰহণ কৰা হৈছিল ?

The Convention on the Elimination of
All Forms of Discrimination Against
Women (CEDAW) was adopted in

(i) ১৯৭৯ চনত/1979

(ii) ১৯৮৪ চনত/1984

(iii) ১৯৯৩ চনত/1993

(iv) ১৯৯৫ চনত/1995

26P/150

(Turn Over)

(4)

- (e) ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো অনুচ্ছেদত শোষণৰ বিৰুদ্ধে অধিকাৰৰ নিশ্চয়তা দিয়া হৈছে ?

Which Article of the Indian Constitution guarantees the Right against Exploitation?

- (i) অনুচ্ছেদ ১৭
Article 17
(ii) অনুচ্ছেদ ১৯
Article 19
(iii) অনুচ্ছেদ ২৩
Article 23
(iv) অনুচ্ছেদ ২৭
Article 27

- (f) সাংবিধানিক প্ৰতিকাৰৰ বা নিৰাময়ৰ অধিকাৰ ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো অনুচ্ছেদৰ অধীনত সুৰক্ষিত ?

The Right to Constitutional Remedies is protected under which Article of the Indian Constitution?

- (i) অনুচ্ছেদ ১৩
Article 13
(ii) অনুচ্ছেদ ৩১
Article 31
(iii) অনুচ্ছেদ ৩২
Article 32
(iv) অনুচ্ছেদ ৩৪
Article 34

(Continued)

(5)

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (প্ৰতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) : 3×3=9

Write short notes on the following (**within 150 words** each) :

- (a) মানৱ অধিকাৰৰ দ্বিতীয় প্ৰজন্ম
Second Generation Human Rights
(b) ভাৰতবৰ্ষত ধৰ্মীয় স্বাধীনতাৰ অধিকাৰ
Right to Freedom of Religion in India
(c) দলিত আন্দোলন
Dalit Movements

3. মানৱ অধিকাৰৰ সাংস্কৃতিক আপেক্ষিকতাবাদ দৃষ্টিভঙ্গীটো আলোচনা কৰা। 9

Discuss the cultural relativism approach to Human Rights.

নাইবা / Or

মানৱ অধিকাৰৰ তিনিটা প্ৰজন্ম ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the three generations of Human Rights.

4. 'মানৱ অধিকাৰৰ সাৰ্বজনীন ঘোষণাপত্ৰ, ১৯৪৮'ৰ ব্যৱহাসমূহ লিখা। 9

Write the provisions of the 'Universal Declaration of Human Rights, 1948'.

(6)

নাইবা / Or

মহিলাৰ বিৰুদ্ধে সকলো ধৰণৰ বৈষম্য নিৰাৰণী চুক্তিপত্ৰ (CEDAW)ৰ ব্যৱস্থাসমূহ উল্লেখ কৰা।

Mention the provisions of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women.

5. ভাৰতীয় সংবিধানত উল্লেখ থকা মানৱ অধিকাৰসমূহ উল্লেখ কৰা।

Mention the Human Rights incorporated in the Constitution of India.

নাইবা / Or

ৰাষ্ট্ৰীয় মানৱ অধিকাৰ আয়োগৰ গঠন, ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলী আলোচনা কৰা।

Discuss the composition, powers and functions of the National Human Rights Commission.

6. নাৰী আন্দোলনসমূহে ভাৰতবৰ্ষত নাৰীৰ অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰাত কিমানদূৰ সফল হৈছে?

How far are the women movements in India successful in ensuring rights for women?

নাইবা / Or

মানৱ অধিকাৰ সুৰক্ষাৰ বাবে সংঘটিত হোৱা দুটা পৰিবেশ আন্দোলনৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।

Discuss two environmental movements for safeguarding Human Rights.

26P/150

(Continued)

(7)

7. কৰ্মস্থলীত মহিলাৰ যৌন নিৰ্যাতন ৰোধ কৰিবলৈ ভাৰতবৰ্ষত গ্ৰহণ কৰা ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

Discuss the provisions of prevention of sexual harassment of women in workplace in India.

নাইবা / Or

গাৰ্হস্থ্য হিংসা নিৰাৰণী আইন, ২০০৫ৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ উল্লেখ কৰা।

Mention the features of the Prevention of Domestic Violence Act, 2005.

(২০২৩ বৰ্ষৰ পৰীক্ষাৰ্থীৰ বাবে অতিৰিক্ত ২০ নম্বৰ)

(Additional 20 marks for 2023 batch)

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ কৰা : $10 \times 2 = 20$

Answer any two of the following questions :

8. মানৱ অধিকাৰ অধ্যয়নৰ সাৰ্বজনীন দৃষ্টিভংগীটো ব্যাখ্যা কৰা।

10 Explain the universalist approach to the study of Human Rights.

9. মানৱ অধিকাৰ সুৰক্ষাত দলিত আন্দোলনৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

10 Discuss the role of Dalit Movements in safeguarding Human Rights.

26P/150

(Turn Over)

10. আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় অসামৰিক (নাগৰিক) আৰু ৰাজনৈতিক অধিকাৰৰ চুক্তিপত্ৰ (ICCPR)ৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা। 10

Discuss the features of the International Covenant on Civil and Political Rights.
